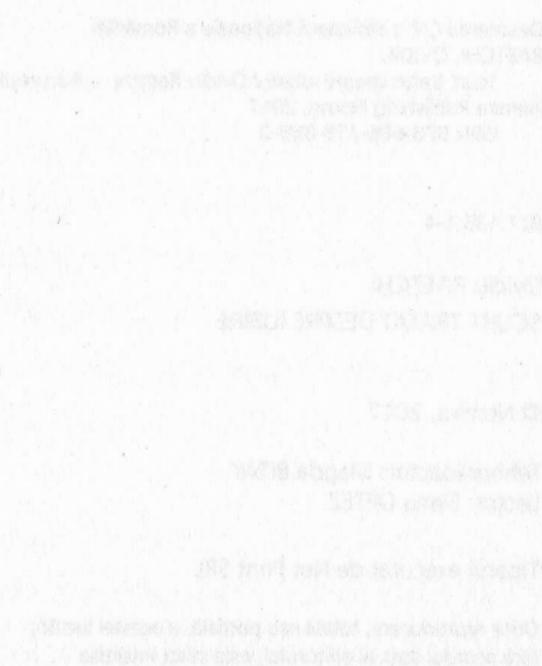

scurt tratat despre iubire

Ovidiu Raețchi

NEMIRA

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	7
Turnul poetului și turnul războinicului.....	9
Iubire: religie și fuziune nucleară	15
Îndrăgostirea: idee platoniciană, întâlnire, strângere.....	22
<i>Obsessive love disorder</i> și spargerea sinelui	30
Optimul tău	35
Te iubesc	40
Lista cu iubiți	43
Teoria haosului și femeia îndrăgostită: negare, dezvăluire, emasculare ritualică, rănire. Cazul Jeni Acterian	50
Arheologia celorlalți în Celălalt	63
Lolita. Patologia primei iubiri.....	70
Iubirea ca deochi. Privirea fatală la Ficino	76
Teoria sărutului. Femeia, frigul și bizonul însângerat.....	82
Iubirea-milă și iubirea-pasiune. Crima în dragoste.....	87

Multiplicarea conștiinței în dragoste	97
Redimensionarea celuilalt în iubire.....	101
Gelozia: Cezar și Mahomed. Profetul și Împăratul.....	105
Să iubești două femei.....	114
Dezvrăjirea. Moartea iubirii.....	117
Lașitatea în dragoste. Petrarca	120
Seducția și limitele ei	132
Dublul și androginul	139
Iubit și iubitor. Ipoteza lui Fedru.....	145
Marele proiect unificator: dragoste și sexualitate	149
Eroarea sărmanului Catullus. Efectul Dulcineea.....	153
Iubire, murire, partajare. Copilul.....	164

TURNUL POETULUI ȘI TURNUL RĂZBOINICULUI

I

Geli Raubal a fost marea iubire a lui Hitler. Singura – se confesa el.

Îi era nepoată, fiica unei surori vitrege pe care Führerul o acceptase lângă el pentru a-i face menajul. Era o fată plină de viață, înaltă pentru standardele vremii, cu zâmbet contagios și cu ochi mari. Nu pare, în pozele de epocă, o frumusețe; e limpede însă că însuflețirea îi dădea farmec. Voia, ca orice adolescentă, să meargă la petreceri și să flirteze cu ofițerii. Hitler avea însă alte planuri. „Cred că o voi lua de soție“, îi mărturisea unui lider nazist.

Nimeni nu l-a văzut pe Hitler radios decât în prezența lui Geli. Mustăcea, se împreună când se afișau împreună, avea tot soiul de gingășii și de ghidușii. Părea fericit. Numai că această fericire avea un mecanism foarte subtil de supraviețuire: calea

era strămtă; Geli trebuia să fie naivă, pură, izolată, disponibilă și total fascinată de fostul caporal. Orice depășire a acestor granițe dure rănea și anula dragostea lui Hitler.

Cât timp era încă foarte Tânără, copleșită de personalitatea încărcată a unchiului, Geli i s-a supus buimacă și plină de admiratie. Între 19 și 21 de ani, după ce s-a mutat cu Führerul (aparent pentru studii), i s-a dedicat doar lui. Putea ieși numai pentru a-i ține companie – sau cu aprobarea sa. Apoi, după ce a împlinit 22 de ani, Geli a început revolta. Fascinația a dispărut, lăsând locul unei pofte simple de viață. A cerut să plece la Viena, ca și Hitler cândva, pentru studii. I s-a interzis. Un început de pasiune pentru un șofer al șefului nazist a fost declanșatorul crizei: Tânărul îndrăzneț a fost concediat, iar ea a suportat o revărsare de furie a celui mai temut om din lume. Un lider absolut, un Führer care are întotdeauna dreptate (prin decret!) nu poate accepta dezacordul sau revolta unei puștoaice. Un bărbat suprem – incarnare a virilității ariene, conform dogmei – nu poate fi respins sau rănit.

Deznodământul era inevitabil: după o ceartă violentă – în care Hitler a răcnit „Pentru ultima oară, nu! Îți interzic“ și a plecat trântind ușa –, Geli Raubal s-a sinucis.

Sunt multe lucruri neclare în această sinucidere, ca și în natura relației dintre ea și Führer. Zeci de documente și declarații, astăzi publice, vorbesc despre o pasiune sexuală maladivă a lui Hitler pentru propria nepoată. „Mă obligă să fac lucruri groaznice“, se confesează Geli mai multor

Respect pentru oameni și cărți

demnitari naziști. Dar mărturiile lor pot fi puse la îndoială – deveniseră între timp disidenți ai regimului și aveau motive să-l ridiculizeze pe cancelar. Oricum ar fi, chiar și cei mai generoși biografi ai Führerului admit că la mijloc e cel puțin o puternică pasiune erotică reprimată. Și în privința sinuciderii părerile sunt împărțite: opinia publică a vremii, de pildă, a fost convinsă că se află în fața unei crime pasionale. În acest caz, Hitler ar fi un actor convingător și tenace: când Hess îl anunță despre sinucidere, acesta se prăbușește într-o stare de depresie vecină cu coma. Nu poate participa la înmormântare, abia la două zile este în stare să viziteze mormântul. Renunță la muncă și zace într-o stare de prostrație. E momentul în care devine vegetarian: carnea îi amintește de trupul însângerat al lui Geli. Transformă camera fetei într-un sanctuar în care doar el are dreptul să intre. În fiecare an, de ziua lui Geli, camera se umple de flori.

Moartea lui Raubal, spune Heinrich Hoffmann, fotograful Führerului, „este momentul în care germanii dezumanizației au început să crească în Hitler“.

II

Balerinele: femei fatale, formate în ani de complicitate și de trudă alături de bărbați musculari, grațioși, gentili. Femei predestinate cumva răsfățului și superficialității erotice – ai spune.

Nu e cazul lui Irinel Liciu, poate cea mai frumoasă și mai charismatică dintre prim-balerinele Operei Naționale. Această femeie spectaculoasă, aflată în vârful gloriei personale, se îndrăgostește la prima vedere, după o întâlnire întâmplătoare, de un poet necunoscut și provincial: Ștefan Augustin Doinaș.

El îi scrie o poezie pe un măr, apoi îl retează în două: „Partea asta ești tu, partea asta sunt eu!“ Părțile se despart: Doinaș e arestat de comuniști, pentru că nu denunțase un disident. E trimis la închisoare. Irinel, în acest timp, dansează pe cele mai importante scene, admirată de elita comunistă, care se dă în vînt după balet. Nu doar că nu îl uită, ci și dansează pentru el. Sigurul lucru pe care îl pretinde de la admiratorii nomenclaturiști: libertatea lui Doinaș. Grație eforturilor sale orifice, poetul este eliberat.

Se căsătoresc. El e încă sărac – ca orice poet Tânăr. Ea continuă să strălucească. După ce scrie câteva ore pe zi, Doinaș merge la Operă, așteptând-o pe Irinel. „Bună seara, domnule Irinel“, îi spun portarii, respectând ordinea firii: ea îl întreține.

Când renunță la balet, Irinel rupe orice legătură cu lumea dansului. Era balerină și atât: nu profesoară, nu coregrafă. Singurul ei univers rămâne Doinaș, a cărui izolare învață să o protejeze. Ore în sir el traduce din Goethe; ore în sir ea îl veghează, păstrând tăcerea. Este garantul liniștii. Frumusețea cu aer creol, asiatic, iberic – sunt multe forme de exotism adunate pe chipul ei – învață să gătească baroc; o formă casnică de sofisticare, care înlocuiește piruetele de

ieri. Aceeași frumusețe exotică trece cu vederea, spun unii, vagile explorări lirice pe care poetul simte nevoia să le facă în alte universuri feminine. Dar poate că sunt numai vorbe.

Acum el este cel încărcat de glorie – poet premiat și studiat. Totuși, nimic nu se schimbă: călătoresc numai împreună. Decid să moară împreună: cel care rămâne în viață se va sinucide, spun ei prietenilor – poate în glumă. Irinel e sceptică, tot în glumă: bărbații sunt lași, Doinaș n-o să fie în stare să facă.

Poate de aceea, pentru a evita această formă de eșec, Doinaș se îmbolnăvește. Cancer. Moare pe masa de operație: inima i-a cedat. Jumătățile de măr se pierd, schimbă registrul ontologic. „Partea asta ești tu, partea asta sunt eu!“, își amintește Irinel, plecând spre casă de la spital. Pune totul în ordine și se sinucide imediat, cu un pumn de medicamente. El avea 80 de ani. Ea, 74.

Biletul lăsat de Irinel e scurt:

Domnul meu și Dumnezeul meu, iartă-mă! Doinaș, dulcele meu, o prea mare iubire ucide.

III

Un mare iubit – poetul – e cel care o alege din multime pe cea mai frumoasă și mai dorită dintre femei. Ea îl urmează: nu pentru gloria sa încă neinventată, ci doar pentru că e un mare iubit. Cea mai râvnită femeie renunță la tot și

Respect pentru oameni și cărți

se închide singură în turnul de fildeș al poetului, păzindu-i singurătatea. Când el pleacă, ea îl urmează, în cel mai frumos act de autosuspendare dintr-o lume lipsită de sens.

Un iubit eșuat – războinicul – e cel care o alege din multe pe cea mai vulnerabilă și mai accesibilă dintre femei. Ea e obligată să îl urmeze; gloria lui e mai presus de orice. Totuși, chiar și cea mai vulnerabilă dintre femei refuză turnul de fier în care e consemnată de războinic – preferă să se suspende singură din lumea lui lipsită de farmec.

O inegalitate tragică între un mare iubit și un rebut erotic: pe unul îl urmează în moarte cea mai râvnită dintre femei, pe altul îl refuză prin moarte cea mai accesibilă dintre ele. Va fi nevoie, probabil, de camere de gazare și de lagăre de concentrare pentru ca rebutul erotic să-și uite pentru o clipă tristețea și hidogenia. Un munte de cadavre pentru incapacitatea de a scrijeli o poezie pe un măr și de a-l rupe în două părți egale.

Semn că iubirea este, totuși, un lucru important.